

פרשת מקץ

השגחה בכל מצב וזמן

סיפור העליה של יוסף הצדיק מהבור במצרים אל כיסא המלוכה מגלה לנו את מידת הביטחון והאמונה שאליה אנו אמורים בסופו של דבר להגיע. החלומות של פרעה, הניסיונות של יוסף, כולם מצביעים על המציאות היחידה האמיתית, מציאותו של בורא עולם.

קורות הפרשה

הפרשה פותחת, "וַיְהִי, מִקֵּץ שְׁנַיִם יָמִים; וַיִּפְרָעָה חֲלֹם, וְהִנֵּה עֹמֵד עַל-הַיָּאֵר". שנתיים אחרי פתרון החלומות של שר המשקים ושר האופים, פרעה חולם שני חלומות - שבע פרות רעות מראה, אוכלות שבע פרות יפות מראה, שבע שיבולים שדופות, בולעות שבע שיבולים בריאות ומלאות. פרעה מוטרד מאוד, מחפש פתרון אצל יועציו המרובים. שום פתרון אינו מניח את דעתו. המדרש מספר שהחל להוציא את יועציו להורג ורק אז פנה אליו שר המשקים וסיפר לו על העבד העברי - פותר החלומות, יוסף. פרעה שולח להביא את יוסף. יוסף פותר את חלומותיו ומגלה כי שבע שנות שובע מגיעות ואחריהן שבע שנות רעב כבד. הוא גם מציע לפרעה למנות אדם חכם שיציל את מצרים מאבדון. בעקבות כך, פרעה ממנה את יוסף להיות משנה למלך, יוסף נהיה שליט על כל מצרים, על פיו יישק דבר. יוסף השליט, צובר הון גדול, הוא נושא לאישה את אסנת בת פוטי פרע והיא יולדת לו את אפרים ומנשה.

בהגיע שנות הרעב, פוקד רעב גדול לא רק את ארץ מצרים, אלא את כל העולם כולו. השמועה על השבר במצרים מגיעה גם ליעקב והוא שולח את בניו מצרימה להביא מזון לביתו. כמו כל הבאים מצרימה, גם השבטים מגיעים אל יוסף לבקש מזון. הם משתחווים ליוסף, הוא מכיר אותם והם לא מזהים אותו. יוסף מתנכר להם ומאשים אותם שהם מרגלים. אחרי שלושה ימי מאסר של האחים כולם, יוסף משאיר רק את שמעון אצלו ושולח את האחים עם שקים מלאים בר, חזרה אל אביהם, במטרה להביא את אחיהם הקטן, בנימין. יוסף מצוה לשים בחשאי את כספם חזרה בשקיהם.

בדרך, האחים מגלים את הכסף באמתחתם, הם נחרדים ובאים לספר את כל המעשה ליעקב אביהם. לאחר שנגמר כל המזון שהביאו עימם, יעקב מבקש שילכו שוב למצרים. יהודה מתחייב בנפשו להשיב את בנימין חזרה אל יעקב. בבואם מצרימה, יוסף מצוה להכין סעודה ולהביאם אליו. בהיכנס האחים, יוסף רואה את בנימין, ונכנס לחדרו לבכות בסתר. אחרי הסעודה, יוסף מצוה להעמיסם בכל טוב ולשים בחשאי את גביע הכסף שלו באמתחת בנימין. האחים עוזבים את מצרים שוב.

שליח נשלח מאת יוסף לרדוף אחר האחים, כדי להשיב את גביע הכסף. האחים, שאינם יודעים דבר על גביע הכסף, מביטחים כי מי שימצא הגביע אצלו יומת והם יהיו עבדים ליוסף. בהימצא הגביע אצל בנימין, קורעים האחים בגדיהם ובהנהגת יהודה, שבים חזרה אל יוסף. יהודה אומר ליוסף שכולם יהיו עבדים לו בעוון המעשה. יוסף שולל את האפשרות ואומר כי רק זה שהגביע היה אצלו יישאר והשאר יחזרו אל אביהם. הפרשה מסיימת ברגע מתוח וטעון של אי-ודאות מוחלטת.

הפרשה מעלה בפנינו בחינה גדולה בעבודה הרוחנית, בחינת האמונה והבטחון בבורא עולם. נושא הדורש מכל אחד מאיתנו התבוננות עמוקה. הפרשה מלמדת אותנו שיש רק תנועה אחת בבריאה. ישנו כח אחד שהפעיל, מפעיל ופועל את כל המעשים והמקרים השונים. אולם, כשנוגעים בנושא הבטחון בהשגחה העליונה, לעומת ההשתדלות המוטלת על האדם עצמו, עולות הרבה שאלות. ננסה ב"ה לזרות מעט אור על סוגיה זאת.

החלומות

פרשת מקץ

אצל יוסף הצדיק, כל הסיפור מתחיל ומסתיים בחלומות - מחלומות הנעורים שלו שהורידו אותו אל הבור הראשון במדבר, עד החלומות שהעלו אותו מהבור במצרים, הישר אל כס המלוכה. לפני שנתבונן כיצד החלומות של פרעה מלמדים אותנו על עניין ההשגחה, ננסה לגעת רגע בטבעם של החלומות ולהבין איך כדאי להתייחס אליהם.

כתוב בזוהר הקדוש (פרוש הסולם, פרשת וישב), "כל החלומות שבעולם הולכים אחר פתרון הפה. ובארוה, שכתוב, כאשר פתר לנו כן היה. הרי שמתקיים לפי הפתרון. מהו הטעם, משום שיש בו, בחלום, שקר ואמת, לכן המלה של הפתרון שולטת על הכל, שמכרעת אותו, אם לפי אמיתותו או לפי השקר שבו, ולפיכך צריך החלום לפתרון טוב".

"מכאן שאין לאדם לומר חלומו רק לאדם שאוהב אותו, ואם לא אוהב אותו, הוא גורם לו רעה, שאם החלום מתהפך לדבר אחר, הוא שגרם להסתלק הוראת החלום האמיתית על ידי פתרונו".
דבר נוסף שלומדים מכל זה, כי בזמן השינה, שהוא זמן ירידה והסתלקות המוחין, דוקא אז מופיע החלום שהוא בגדר נבואה קטנה. דוקא בתוך החושך, נמצא האור. בן אדם שהולך לישון מפקיד את נפשו בידי הקב"ה, ממש מוסר את נפשו, "בידך אפקיד רוחי", וכך זוכה להמשיך את עבודת השם גם בשנתו.

באשר לחלומות שר המשקים ושר האופים שנזכרו בפרשה הקודמת, משיב להם יוסף, "הֲלוֹא לְאֱלֹקִים פְּתָרִים--סִפְרוּ-נָא, לִי". הזוהר מפרש, "מהו הטעם שאמר כן? ואומר, כי כן צריכים לפתור החלום, לתלות הפתרון בהקב"ה. כי שם הוא קיום הכל ובו נמצא הפתרון", יש כח אחד מאחורי כל התמונות.

ההשגחה בפתרון החלום

נחזור לחלומות פרעה ולעניין ההשגחה. בבוקר שאחרי החלום, מסופר על פרעה, "וַיְהִי בְבֹקֶר, וַתִּפְעֶם הַיּוֹחַ, וַיִּשְׁלַח יַקְרָא אֶת-כָּל-חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם, וְאֶת-כָּל-חֲכָמָיִם; וַיִּסְפֹּר פְּרֻעָה לָהֶם אֶת-חֲלֹמוֹ, וְאִין-פֹּתֵר אוֹתָם לְפָרְעָה" - כל היועצים, החכמים והחרטומים של פרעה, לא הצליחו לפתור את החלומות. אלו לא היו אנשים פשוטים, כתוב בגמרא, "עשרה קבים כשפים ירדו לעולם תשעה נטלה מצרים" (מסכת קדושין). היו לחרטומים עצמות של מתים ועל ידם היו יודעים דברים רבים. פרעה עצמו הכיר את פעולתם של כל כוחות הטבע.

בפרושו על התורה, אומר רבנו בחיי, איך אפשר שלא יכלו חכמיו הגדולים וחרטומיו, להודיע לו פתרון החלום, ועוד שהדברים מוכיחים, שהם מרמזים בפרוש על שבע שנות שובע ושבע שנות רעב. כביכול, הפתרון פשוט לכל בר דעת ואילו חכמיו אמרו לו; שבע הפרות הטובות הן שבע בנות שייולדו לך ושבע הפרות הרעות הן שבע בנות שתקבור. שבע השיבולים הטובות הן שבע ממלכות שתכבוש ושבע השיבולים הרעות הן שבע ממלכות שימרדו בך.

ממשיך רבנו בחיי, הכל היה סיבה מבעל הסיבות יתעלה שסיכל עצתם והשיב אחר חכמתם כעניין שכתוב, "מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲרָי, וְדַעְתָּם יִסְפָּל" (ישעיהו מ"ד כ"ה). הקב"ה מנע מהם הפתרון כדי לסבב את פני הדבר, לתת גדולה ליוסף. כל המהלך היה בהשגחה להעלות קרנו של יוסף בעיני פרעה.

ממש כפי שלפעמים רגע אחרי מקרה שקרה לנו, אנו חושבים, הייתי צריך לומר כך וכך או לעשות או להגיב אחרת... צריך להפנים שאמנם מכל מה שעובר לנו חשוב ללמוד, אבל לחשוב שאני הייתי יכול לנהוג אחרת זה סותר את האמונה במסובב הסיבות ויש כאן ענין של כפירה בהשגחה.

מסר מההשגחה בחלום

פרשת מקץ

יוסף ידע כי פרעה ועמו הרשעים כופרים בהשגחה ודעתם שכל מה שקורה בעולם מסור ביד המקרה ותחת ממשלת כוכבי הלכת המנהיגים את העולם.

רבנו בחיי אומר, 'פרעה' אותיות 'העפר'. מתוך שהיה נמשך פרעה אחר הטבע והחומר ויסוד העפר, כנרמז בשמו, הראו לו מן השמיים שני חלומות מתוך שני היסודות הכבדים, שהם המים והעפר - שבע פרות עולות מיסוד המים, ושבע שיבולים צומחות מיסוד העפר. הרמז בהן לעניין שובע ורעב היה סימן להשגחה שיש על כל הברואים הגשמיים, והכל בדרך שבה נקבע עליהם בראש השנה. לא במקרה היה זה יום ראש השנה, היום בו יצא יוסף מן הבור, זה היום בו נגזר בשמיים הפרנסה של כל העולם.

כל זה היה מופת לפרעה מהבורא ית' בעניין ההשגחה, להודיע, כי הוא ית' המשגיח בעולם היסודות והנותן בו שובע ורעב, והוא השליט המושל על שבעה כוכבי לכת. בידו להגבירם ולהחלישם על פי השכר והעונש. כך היה צורך להודיע לפרעה, מפני שהיה עושה עצמו אלוה ויהיה אומר, "לִי יֵאָרֵי, וְאֶנִּי עֲשִׂיתִנִּי" (יחזקאל כ"ט ג').

חלום פרעה

אומר הרב שיינברגר שליט"א, בחלום פרעה יש עניין של המספר שבע וזה דורש את תשומת לבנו. "וְאֶנִּי, בְּסִלְמִי; וְהִנֵּה שְׁבַע שַׁבָּלִים, עֹלֹת בְּקֶנֶה אֶקֶד--מְלֵאֹת וְטֹבוֹת". 'קנה אחד', מראה ששבע השיבולים האלה זה בסה"כ גוף אחד. כמו במנורה של בית המקדש, שהיתה בנויה מקשה אחת. יש הרבה צורות - צורות הקנים, צורות הפרחים, צורת הבסיס, אבל זה לא מחולק, הכל דבר אחד. זה מה שכתוב, "אֶל-מֹול פְּנֵי הַמְּנוֹכָה, יֵאָרֵוּ שְׁבַעַת הַבְּרוֹת" (במדבר ח' ב'). שבעת הנרות צריכים להאיר ככה שהכל יגיע לאחדות, שזה לא יהיה שבעה נרות, אלא יהיה כח של אחדות.

יוסף אומר לפרעה, "חֲלוֹם פְּרָעָה אֶקֶד הוּא" - צריך לאחד את כל החלקים. "אֵת אֲשֶׁר הֶאֱלָקִים עֲשָׂה, הַגִּיד לְפְרָעָה" - אומר יוסף. האלוקים גילה לך את הסוד של איך הוא עושה את הדברים, לא לפי מראית עין. למראית עין נראה כאילו כל הטבע פועל כאוסף של מרכיבים נפרדים. אולם למעשה יש רק כח אחד משגיח שמניע את כל ההיבטים והגילויים השונים בטבע.

כל הפותרים הסתכלו על מראית עין. הם טעו בעניין ההשגחה. לא היה להם מושג. למעשה בפרשת החלומות גם פרעה שם את עצמו ללעג. הוא זה שהכריז על עצמו אלוה, "לִי יֵאָרֵי, וְאֶנִּי עֲשִׂיתִנִּי" (יחזקאל כ"ט ג'), איזה אלוה זה שיש לו חלומות והוא צריך להיעזר בקטנים ממנו לפותרם?

כתוב, "תִּיעֲשֶׂה-לוֹ אֶדָם, אֶלְהִים; וְהִמָּה, לֹא אֶלְהִים" (ירמיהו ט"ז כ'). הפסוק צוחק על עובדי אלילים. אתה יצרת את האלוהים הזה ואח"כ אתה מבקש ממנו עזרה ומשתחוה אליו. כתוב, שעובדי האלילים יודעים שיש בורא עולם, אלא הם קוראים לו ה'אלוק של כל האלוקים'. הפסל הוא אמצעי תקשורת להתקשר עם המנהיג הגדול, האלוקים האמיתי. הם אינם יכולים לפנות למלך הגדול, המלך הקטן כן יבין אותם והוא שואב את הכוח מהאלוק הגדול. זאת אומרת, אין השגחה ישירה של בורא עולם. יש השגחה של כוחות, אנרגיות, מזלות, כוכבים וכו'. השרים של פרעה מחפשים את הפתרונות לחלומות בכוחות האלו.

מספר הרב שיינברגר שליט"א, פסיכיאטר גדול אמר שאפילו המשוגעים הכי גדולים, יש להם הגיון בתוך השגעון שלהם. אותו פסיכיאטר נכנס לבית משוגעים אחד ושאל את החולים, מי אתה? אחד אמר, אני המשיח, אחד אמר, אני הרבי מלובביץ', אחד אמר שהוא מלך העולם, אבל אף אחד לא אמר שהוא אלוקים. איך פרעה, המשוגע הכי גדול בעולם, אומר שהוא אלוקים? בעצם, הוא לא אומר כך. הוא אומר, אני מייצג את הבורא ויש לי כל כך הרבה כוחות אנרגיה, שאני יכול לעשות את עצמי. באמת, היה להם הרבה כוחות בעבודה זרה, כוחות ממשיים. הקב"ה עושה שיהיה מקום לטעות. כאשר אנשים מאמינים

פרשת מקץ

בדבר אחד, אז כל אחד נותן את החלק של הכח שלו לאותו הדבר, עד שבקיבוץ כל הכוחות כולם, מקבל הדבר כח. השקר מתחזק מזה שמאמינים בו.

פרעה אומר ליועציו, עכשיו כשאני קצת נחלש, אז אתם תבואו לחזק אותי, אתם צריכים לתת לי כח. הפתרון של היועצים אמר, יהיו לך שבע בנות ואחרי כן תשכל שבע בנות, זה אכן מראה על חולשה. היועצים אמרו לו, בעקיפין, כן, אתה חלש.

פתרון יוסף

יוסף לא הולך לכוחות המאגיים, לא למזלות ולא נרגיות. הוא אומר לפרעה, דבר ראשון אתה צריך לדעת, הפתרון שלך זה לא איפה שאתה נמצא. הפותרים פתרו לך ממקום שאתה והם נמצאים. הפתרון האמיתי בא מהמקום, "אֲשֶׁר הָאֱלֹקִים עֲשָׂה, הִרְאָה אֶת-פְּרֻעָה", משם בא החלום והפתרון. יוסף אומר, "חֲלוֹם פְּרֻעָה אֶחָד הוּא", יש אחד, יחיד ומיוחד שהוא שולט בכל העולמות, והוא מציא כל הנמצאים, הוא משגיח ופועל, ועושה את כל המעשים כולם, היה, הווה ויהיה, ולא השתנה, לא משתנה ולא ישתנה - זה הכוח של הכוחות כולם. זה השם אלוקים. זה החידוש. זה מראה של אחדות. ההשגחה באה מהאחד.

הקץ תלוי בקב"ה

כתוב במדרש הזוהר הקדוש על הפרשה, "קץ שם לחושך". אומר הבעל שם טוב שכל זמן שיצר הרע בעולם, אופל וצלמוות בעולם. דיברנו כבר בפרשות הקודמות, כי בעת שבירת הכלים נפלו ניצוצות קדושה אל מדור הקליפות וצריך האדם להעלותם ולבררם מדומם לצומח, חי ומדבר. יש בירור בכל דבר על מנת להוציא את ניצוץ הקדושה שבתוך הקליפה. זוהי התכלית של העבודה של איש ישראל, בתורה, במצוות ובכוונות האכילה.

אומר הבעש"ט, "בכל ניצוץ יש קומה שלמה של רמ"ח אברים ושס"ה גידים (רוחניים) וכשהוא בשבי הקליפה, הוא בבית האסורים, שאינו יכול לפשוט ידיו ורגליו, כי אם ראשו על כרעיו ועל קרבו. מי שיכול בטוב מחשבתו וכוונתו להעלות הניצוץ הקדוש מצומח לחי מדבר, הוא מוציא לחירות, ואין לך פדיון שבויים גדול מזה. בפרט אם בן המלך בבית האסורים. אמנם כל זה הוא בדין ומשפט עליון, אשר, קץ שם לחושך - עד מתי יהיה בבית האסורים, ואימתי יזכה לצאת לחופשי, וע"י מי יהיה היציאה לחירות".

כתוב באיוב, "קץ, שם לחשך, וְלִכְל-תִּכְלִית, הוּא חוֹקֵר: אָבֵן אֶפֶל וְצִלְמוֹת" (איוב כ"ח ג'). אומר רבנו בחיי, "כל דבר ודבר שיוצא מפי הקב"ה, בקצבה הוא יוצא. אפילו הגשמים בקצבה הם יורדים, שהוא קוצב לבריות בראש השנה, וכשישראל זוכים, יורדים על הצמחים ועל האילנות וכשהם חוטאים, הם יורדים על המדבריות ועל הימים. זהו שאמר, "קץ שם לחושך", קץ נתן ליציאת מצרים שנאמר, "וַיְהִי, מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וְאַרְבַּע מֵאוֹת, שָׁנָה; וַיְהִי, בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה, יֵצְאוּ כָל-צְבָאוֹת ה', מִמִּצְרַיִם" (שמות י"ב מ"א), קץ נתן ליוסף לצאת מבית האסורים". אותו כח אחד משגיח הוא זה ששם גבול וקץ לכל תופעה בחיינו. הכל קורה במדויק, לא רגע אחד קודם ולא אחד אחרי, בדיוק בזמן.

בטחון בשם

אחרי שאנו מבינים את זה, אפשר להתבונן בענין הבטחון בשם. כולנו יודעים שיש זמנים של חושך בחיים של האדם, בחיים של העולם. אבל מגיע הזמן של סוף החושך, "קץ שם לחושך". המילה 'קץ' מגיעה גם משורש 'יקיצה' שזה התחלה. יש גבול לחושך בעולם. יוסף הצדיק נכנס למציאות של חושך, צדיק יסוד עולם מוצא את עצמו במקום הכי חשוך, בבור במצרים. מי שם אותו שם? הקב"ה. זאת כדי ללמד אותנו שעור על בטחון בשם.

פרשת מקץ

אומר הבעש"ט, "כל העניין של שהייתו של יוסף בבור זה לפתח באדם את מידת הביטחון. ישועת השם תלויה במידת הביטחון שיש לאדם, שהשם הוא המושיע". אומר אור החיים הקדוש, "פרעה חלם את החלום הזה שנתיים, כל לילה חלם ובבוקר שכח. רק כאשר יוסף היה שלם במידת הביטחון בשם, אז פרעה זכר את חלומו. אם האדם בוטח בטחון שלם, מיד מגיעה הישועה".

ממשיך הבעש"ט ואומר, "כי יש 'בוטח, מבטיח ומבטח'. 'הבוטח' זה אותו אדם שבוטח, 'המבטיח' זה בורא עולם שמבטיח לנו את כל שפעו, ו'המובטח' זה הסיבה שעל ידה תבוא הטובה. למשל, 'המבטיח' זה השם ית', מבטיח לאדם שאם ילך בדרכיו ייתן לו את הפרנסה. 'הבוטח' זה האדם שהולך בדרכי השם ובוטח שהשם ייתן לו את הפרנסה. 'המובטח' זה אותה העבודה וההשתדלות שעושה אדם בעולם הזה, אף על פי שיודע, שהפרנסה היא מאת השם".

מסביר הבעש"ט, "שהאדם הבוטח בהשם, אבל גם בוטח באותה השתדלות שעושה, זה עדיין לא עיקר האמונה". העיקר זה להאמין בשם ית' ולא בשום סיבה אחרת, לא בעבודה, לא בבוס, לא בכשרון וכו'. אדם צריך להאמין שהשם ית' גזר לו מידה מסוימת של פרנסה ובשל כך גלגל לו עבודה מסוימת. אבל אם העבודה הזאת לא תצליח, הפרנסה תבוא ממקום אחר. זאת דרגה גבוהה מאוד באמונה, דרגתם של צדיקים. צריך לדעת מה המדרגה הכי גבוהה ולשם לחתור.

לכן כתוב, "בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר, אֲשֶׁר יִבְטַח בְּה'; וְהָיָה ה', מְבַטְחוֹ" (ירמיהו י"ז ז'). האיש שבוטח בשם, אז השם הוא גם מבטחו. כתוב בתהילים, "אֲשֶׁר־הַגִּבּוֹר--אֲשֶׁר-שָׁם ה', מְבַטְחוֹ; וְלֹא-פָנָה אֶל-רְהָבִים, וְשָׁטִי כְזָב"(תהילים מ' ה'). אומר מדרש רבה, זה יוסף, בשביל שאמר לשר המשקים "זכרתי והזכרתי", נתוספו לו שתי שנים. יוסף נשאר עוד שנתיים בכלא בגלל שבטח בשר המשקים, 'רֵהָבִים וְשָׁטִי כְזָב'. היציאה מהכלא, מהמקום הנמוך, מהייסורים, תלויה באמונה שלמה. השם ית' לבד עושה את הכל, להאמין בזה, אומר הבעש"ט, זה מדרגה גבוהה מאוד.

בכדי לצאת מהמקומות הלא טובים, הכוחות שלנו צריכים לפנות רק לכיוון אחד, הקב"ה. אמרו חז"ל, אין רע יורד מלמעלה. מה שנתפס אצלנו כרע זה צרופים לא נכונים של האותיות, של הכלים. כמו שראינו את ע"ר, בכור יהודה, שעשה ר"ע בעיני השם. אומר הרב שיינברגר שליט"א, ער, איזה שם יפה, מה הוא עשה עם זה? הפך את זה לרע, העבירה הכי גדולה, השחתת זרע לבטלה. ח"ו לוקחים את השפע והופכים אותו לפשע. לוקחים את הענג והופכים אותו לנגע. רק בבטחון מלא ואמונה בשם, אפשר להפך את הצרופים של האותיות לטובה. "ישועת השם כהרף עין", מה שנראה כמו מצב בלתי אפשרי, לעיתים מצב של שנים, יכול ברגע להשתנות. מה שיגמור את החושך זה רק אמונה שלמה.

סתירה במדרש

נשארה בכל זאת סתירה במדרש שהזכרנו. אם יוסף נענש על כך שבטח בשר המשקים, אז מדוע המדרש מביא עליו את הפסוק, "אֲשֶׁר־הַגִּבּוֹר--אֲשֶׁר-שָׁם ה', מְבַטְחוֹ; וְלֹא-פָנָה אֶל-רְהָבִים, וְשָׁטִי כְזָב"? כביכול, יש כאן סתירה.

אומר ה'בית לוי', "מה חטא הוא זה שהשתדל יוסף אצל שר המשקים להשיג ממנו טובה, הלא חייב אדם לעשות כל אשר בידו כשהוא נתון בצרה, ואין זה כלל סתירה לבטחון. אלא שיוסף היה כל כך מופלג במידת הביטחון, עד שלעולם לא רצה בשום השתדלות של בשר ודם, כי אם שם כל מבטחו בהשם ית'. לפיכך הוא עצמו ראה את הדבר לחטא וקיבל עונש על עצמו".

אומר הרבי מאמשינוב, "כתוב בסוף הפרשה הקודמת 'ולא-זכר שר-הַמִּשְׁקִים אֶת-יוֹסֵף, וַיִּשְׁכַּחְהוּ' - יש כאן כפילות בלשון, אם "ולא זכר", הרי מסתבר כי "וישכחוהו". אלא, שיוסף הצדיק נמלך מיד בדעתו,

פרשת מקץ

שעשה מעשה רע, בפנותו אל בשר ודם בהשתדלות, והתפלל לפני השם ית' שישכח שר המשקים את העניין, למען לא יפיק תועלת מהשתדלותו. שר המשקים לא זכר את יוסף, משום שיוסף פעל להשכיח ממנו את כל העניין". יש לנו אפשרות לתקן בכל רגע מחדש. ברגע שזכינו בדעת חדשה, ברגע זכינו בהתחדשות האמונה, אפשר לשנות את כל המהלך של חיינו.

סוף דבר

אז איך בעצם עושים את זה? איך בוטחים בהשגחה? איך מתחזקים בבחינת הבטחון?

ראשית חייבים להבין שאין דרך אחת ואין פתרון מוכן ומהיר. כל אחד מאתנו חייב לברור לעצמו דרך. כמובן, במסגרת של התורה והספרים הקדושים. יש שיעורים, יש מורי דרך, יש את הניסיונות עצמם - מתוך כל זה, כל אחד מפלס את דרכו באמונה. כמו שאמרנו, צריך ללמוד מהי המידה השלמה של הבטחון, מידתם של הצדיקים - כמו רבי שמעון בר יוחאי, כמו רבי חנינא בן דוסא ורבים אחרים - כך תהיה לנו נקודת אחיזה וכיוון, לאן אנו מחויבים להגיע. בע"ה, שנזכה להתחזק באמונה, ולעלות מעלה, מעלה, במדרגות הבטחון, עד כי נזכה להיווכח כי באמת הכל אחד, הכל זה רק הקב"ה.

השיעור מוקדש לרפואת יוסף בן יונה, יעל בת רבקה, רחל בת נסריה, דנה בת רותי, בתוך כלל חולי עמו ישראל השעור מוקדש לעילוי נשמת גילה בת רחל ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.